

İKİNCİ DAİRE

GÜLBAHAR VE DİĞERLERİ – TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no. 5264/03)

KARAR

STRAZBURG

21 Ekim 2008

İşbu karar AİHS'nin 44/2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltmelere tâbi olabilir.

USUL

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan 5264/03 no’lu davanın nedeni Süleyman Gülbahar, Nuri Akalın, Ömer Berber ve İdris Yiğit adlı dört Türk vatandaşının (“başvuranlar”) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne 28 Ağustos 2002 tarihinde, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin (“Sözleşme”) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurdur.

Başvuranlar, AİHM önünde İstanbul Barosu avukatlarından Gülizar Tuncer, Yüksel Can ve Celal Güngördü tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar sırasıyla 1973, 1977, 1975 ve 1975 doğumludur. Başvurunun yapıldığı tarih itibarıyla birinci başvuran Antakya’da, üçüncü başvuran Adana’da yaşamakta, ikinci ve dördüncü başvuranlar Kandıra Cezaevi’nde bulunmaktadır.

Başvuranlar çeşitli tarihlerde yakalandıktan sonra tutuklanıp birinci başvuran hariç İstanbul Ümraniye Cezaevi’ne konmuş, birinci başvuran ise Gebze Cezaevi’ne konmuştur.

19 Aralık 2000 tarihinde Ümraniye ve Gebze cezaevlerinin de içinde olduğu bazı cezaevlerinde bir operasyon yapılmış, operasyonlarda birçok tutuklu öldürülmüş, yüzlercesi de yaralanmıştır. Operasyondan sonra tutukluların diğer cezaevlerine nakledilmesine karar verilmiştir.

29 Mart 2004 tarihli bir iddianameye göre Üsküdar savcısı 19-22 Aralık 2000 tarihleri arasında cezaevlerinde yürütülen operasyonlarda görev alan toplam 267 güvenlik gücü mensubunun mahkumların bir bölümüne kötü muamele etmek ve öldürmekten yargılanmalarını Üsküdar Ağır Ceza Mahkemesi’nden talep etmiştir. İkinci, üçüncü ve dördüncü başvuranın isimleri kötü muameleye uğrayan 408 mağdur arasında yer almıştır.

A. Birinci başvuran Süleyman Gülbahar’ın aktardığı şekliyle olaylar

Birinci başvuran 27 Temmuz 2001 tarihinde Gebze Cezaevi’nden Kandıra Cezaevi’ne nakledilmiş, orada bir hücreye alınmadan önce nakil aracında birkaç saat bekletilmiş, hücrede askerler tarafından çırılçıplak soyulmuş ve iç araması uygulanmış, bu esnada askerler tarafından yumruklanmıştır. Gardiyanlar tarafından pantolonu inik bir şekilde cezaevi kayıt işlemlerini yaptırmaya zorlanmış, daha sonra hücrelerine konmuştur.

Başvuran doktora muayene olmak istemiş ancak doktor, açlık grevinde olduğu için başvurunu muayene etmemiş, başvuranın “nasıl olsa kendi isteğiyle öleceğini, dolayısıyla zahmete girmenin anlamsız olduğunu” söylemiştir. Aynı gün sözkonusu doktor düzenlediği raporda başvuran açlık grevinin 230. gününde olduğu ve fiziksel muayenesinde herhangi bir bulguya rastlanmadığını belirtmiştir.

Başvuran 15 Ağustos 2001 tarihinde avukatı vasıtasıyla savcılığa şikayette bulunmuş, şikâyet dilekçesinde gördüğü kötü muameleyi anlatmış, sorumluların tespit edilip

yargılanmasını talep etmiştir. Aynı zamanda ayrıntılı bir muayene için Adli Tıp Kurumu'na sevkini talep etmiştir.

Birinci başvuran 9 Ekim 2001 tarihinde tahliye edilmiştir.

26 Nisan 2002 tarihinde Kandıra savcısı başvuran ve diğer 42 tutuklunun ortaya attığı kötü muamele iddiaları ile ilgili takipsizlik kararı vermiştir. Savcı, kararında benzer şikâyetlerin incelenip mesnetsiz bulunduğu 16 Temmuz 2001 tarihli bir takipsizlik kararına atıfta bulunmuştur.

Başvuran karara itiraz etmiş, takipsizlik kararının verildiği 16 Temmuz 2001 tarihinde henüz Kandıra Cezaevi'ne nakledilmemiş olduğunu belirtmiştir. AİHS'nin 3. maddesine dayanarak dilekçesinde savcının kötü muamele iddiaları hakkında etkili bir soruşturma yürütmediğini ifade etmiştir.

Başvuranın takipsizlik kararına itirazı 11 Haziran 2002 tarihinde Sakarya Ağır Ceza Mahkemesi'nde reddedilmiş, savcının kararının “yürürlükteki mevzuata uygun” olduğu belirtilmiştir.

B. İkinci başvuran Nuri Akalın'ın aktardığı şekliyle olaylar

İkinci başvuran Ümraniye Cezaevi'nden Kandıra F-tipi Cezaevi'ne 22 Aralık 2000 tarihinde nakledilmiş, nakil sırasında araç içinde dövülmüş, konduğu tek kişilik hücrede soyulmuş, yumruklanmış, tekmelenmiş, falakaya yatırılmış ve copla tecavüz edilmiştir. Bir doktor tarafından yüzeysel bir muayene yapılmıştır.

Aynı gün hazırlanan doktor raporunda gövdenin sol kısmında ödemli ekimoz ve sırtında kesikler bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ayaklarda kesik ve sıyrıklar bulunduğu belirtilmiştir.

Kandıra Cezaevi'ne getirilmesinden birkaç gün sonra başvuran savcıya yazılı şikâyetle bulunmuş ve iddialarını dile getirmiştir. Avukatı cezaevi savcısına ikinci bir şikâyetle bulunmuş, müvekkilinin Adli Tıp Kurumu'nda muayene edilmesini talep etmiş, savcı naklin normal bir şekilde yapıldığını belirtmiştir.

Başvuran copla tecavüz olayı nedeniyle sağlık sorunları yaşamış, bir defasında Kocaeli Devlet Hastanesi'ne kaldırılmıştır. 25 ve 28 Aralık 2000 tarihlerinde başvuran ve avukatı tecavüzden mütevellit yaraların bir doktor raporu ile tespit edilmesi amacıyla başvuranın Adli Tıp Kurumu'na muayeneye götürülmesini talep etmiş, talepler cezaevi savcısı tarafından reddedilmiştir. Ancak başvuran nihayet 9 Ocak 2001 tarihinde cezaevi revirinde bir adli tabip tarafından muayene edilmiş, hazırlanan raporda anüste yırtık ve penetrasyon olmadığı, dokunun zarar görmemiş olduğu belirtilmiştir.

Savcılar başvuranın iddiaları hakkında yargılama yapılmamasına dair üç karar vermiştir. Kararlarda başvuranın iddialarını destekleyen delil bulunmadığı belirtilmiştir. İkinci başvuran sözkonusu takipsizlik kararlarına itiraz etmiş, itirazı 27 Şubat 2002 ve 11 Haziran 2002 tarihlerinde, kararların yürürlükteki mevzuata uygun olduğu gerekçesiyle reddedilmiştir.

C. Üçüncü başvuran Ömer Berber'in aktardığı şekliyle olaylar

Üçüncü başvuran 22 Aralık 2000 tarihinde Ümraniye Cezaevi'nden Kandıra Cezaevi'ne nakledilmiş, nakil sırasında cezaevi aracında dövülmüş, soyulmuş, yumruklanmış, hücre sine konulduktan sonra bile saatlerce kötü muamele yapılmıştır. Vücudunun çeşitli yerleri ve başındaki yaralar 23 Aralık 2000 tarihli doktor raporunda belirtilmiştir.

Üçüncü başvuran 28 Haziran 2001 tarihinde tahliye edilmiş, başvuran tarafından yapılan şikâyetler 16 Temmuz ve 20 Kasım 2001 tarihlerinde savcı tarafından reddedilmiş, sözkonusu kararlara yapılan itirazlar da 27 Şubat 2002 tarihinde reddedilmiştir.

D. Dördüncü başvuran İdris Yiğit'in aktardığı şekliyle olaylar

Dördüncü başvuran 22 Aralık 2000 tarihinde Ümraniye Cezaevi'nden Kandıra Cezaevi'ne nakledilmiş, nakil sırasında cezaevi aracında dövülmüş, cezaevinde soyulmuş ve dövülmüştür. Hücre sine konulduktan sonra bile saatlerce kötü muamele yapılmıştır. Vücudunun çeşitli yerleri ve başındaki yaralar 23 Aralık 2000 tarihli doktor raporunda belirtilmiştir.

Başvuran tarafından yapılan şikâyetler 27 Temmuz ve 20 Kasım 2001 tarihlerinde reddedilmiş, sözkonusu kararlara yapılan itirazlar da 27 Şubat 2002 tarihinde reddedilmiştir. Başvuran 24 Ocak 2002 tarihinde tahliye edilmiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, uğradıkları kötü muamelenin AİHS'nin 3. maddesi bağlamında işkenceye tekabül ettiğini savunmuşlar, Hükümet iddiaı reddetmiştir.

A. Kabuledilebilirlik

1. İç hukuk yollarının tüketilmesi

Hükümet, başvuranların AİHS'nin 35/1 maddesine aykırı olarak iç hukuk yollarının tüketilmesi kuralına uymadıklarını savunmuştur. Bu bağlamda 29 Mart 2004 tarihinde Üsküdar savcısı tarafından başlatılan cezai takibatın halen devam ettiğini ancak başvuranların AİHM'ye sözkonusu takibatın bitmesini beklemeden başvuru yaptıklarını ifade etmişlerdir.

Hükümet ayrıca başvuranların İçişleri Bakanlığı aleyhine bir dava açmadıklarını savunmuştur.

Başvuranlar, savcılara resmi şikâyetle bulunarak ve sözkonusu savcılarının takipsizlik kararlarına itirazda bulunarak iç hukuk yollarını tükettiklerini öne sürmüşlerdir.

Üsküdar savcısının başlattığı kovuşturmayla ilişkin olarak başvuranlar kovuşturmanın cezaevlerinden nakledilirken ve nakilden sonra uğradıkları kötü muameleye değil sadece daha önce bulundukları cezaevlerinde yürütülen operasyonlar sırasında meydana gelen olaylara ilişkin olduğuna işaret etmişlerdir.

İçişleri Bakanlığı aleyhine dava açmamalarına ilişkin olarak başvurular iç hukuk yollarının tüketilmesi yükümlülüklerinin sadece kötü muamelenin sorumlularının belirlenip cezalandırılmasını mümkün kılacak ivedi ve etkili bir soruşturma sağlayan iç hukuk yollarını kapsadığını savunmuşlardır. Savcılar, kötü muamele iddialarını soruşturmamalarından kaynaklanan bir cezai soruşturmanın bulunmayışı nedeniyle idari ya da adli bir mahkemeden iddialarını soruşturmasını ve sorumluların belirlenmesini beklemek gerçekçi olmayacaktır.

AIHM Hükümetin belirttiği, 267 güvenlik gücü mensubu aleyhine açılan kovuşturmanın başvuruların 22 Aralık 2000 ve 27 Temmuz 2001 tarihlerine kadar yattıkları cezaevlerinin de içinde bulunduğu bazı cezaevlerinde meydana gelen olaylara ilişkin olduğunu gözlemler. Söz konusu kovuşturmayı başlatan iddianamede başvuruların kötü muamele iddiaları yer almamaktadır. Bu şartlar altında AIHM başvuruların, tamamen farklı olaylarla ilgili olan söz konusu kovuşturmanın sonucunu beklemelerinin gerekmediği görüşündedir.

Hükümetin başvuruların İçişleri Bakanlığı aleyhine bir dava açmadıkları savına ilişkin olarak ise AIHM, benzer davalarda Hükümetin ön itirazlarını inceleyip reddetmiş olduğunu hatırlatır (bkz. özellikle *Nevruz Koç – Türkiye*, no. 18207/03 ve orada bahsi geçen dava). AIHM, Hükümetin belirttiği hukuk yolunun sorumluların belirlenip cezalandırılmasından ziyade tazminat ödenmesini amaçlamış olması nedeniyle bir Sorumlu Devlet'in AIHS'nin 3. maddesi bağlamındaki yükümlülükleri açısından yeterli sayılamayacağını hatırlatır. AIHM somut davada yukarıda anılan davadaki tespitlerinden ayrılmasını gerektiren özel bir koşul görmemektedir.

Somut dava koşullarında AIHM, başvuruların tüketmesi gereken hukuk yolunun, cezai soruşturma başlatma yetkisi bulunan ulusal mercilere; yani savcılara başvurmak olduğu kanaatindedir. Başvuruların iddialarını yetkili savcılar dikkatine sunmuş ve sonrasında söz konusu savcılar olumsuz kararlarına itiraz etmiş olmaları dikkate alındığında AIHM, başvuruların iç hukuk yollarının tüketilmesi yükümlülüğüne uyduklarını değerlendirir.

Bu nedenle AIHM, Hükümetin bu konudaki itirazlarını reddeder.

2. Altı ay kuralına uygunluk

Hükümet ayrıca, başvuruların iç hukuk yollarının yetersiz olduğunu savunmuş olmaları nedeniyle AIHM'ye yapılan başvurunun şikâyet konusu olayların meydana geldiği tarihlerden itibaren altı ay içinde yapılmış olması gerektiğini savunmuştur. Hükümete göre başvurular altı ay kuralına uymamışlardır çünkü, 22 Aralık 2000 ve 27 Temmuz 2001 tarihlerinde Kandıra Cezaevi'ne nakledilmişler, ancak başvurularını 28 Ağustos 2002 tarihinde, altı aylık sürenin geçmesinden sonra yapmışlardır.

AIHM, yukarıda belirtildiği gibi başvuruların savcılara yaptığı şikâyetler ve savcılar olumsuz kararlarına karşı yaptıkları itirazların AIHS'nin 35/1 maddesi bağlamında tüketilmesi zorunlu iç hukuk yolları olduğu düşüncesindedir (bkz. *mutatis mutandis*, *Epözdemir – Türkiye*, no. 57039/00). Birinci ve ikinci başvurular tarafından yapılan itirazlar 11 Haziran 2002, üçüncü ve dördüncü başvurular tarafından yapılanlar ise 27 Şubat 2002 tarihinde reddedilmiştir. AIHM'ye başvuru, 28 Ağustos 2002 tarihinde, yani altı aylık süre içerisinde yapılmıştır.

Bu nedenle Hükümetin bu bağlamdaki itirazı da reddedilmelidir.

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, başvurunun başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas

1. Birinci başvuran Süleyman Gülbahar tarafından yapılan şikâyetler

Hükümet, birinci başvuranın tıbbi muayenesiyle ilgili olarak hazırlanan rapora göre vücudunda yaralanma bulunmadığını savunmuştur.

Başvuran iddialarında ısrarcı olmuş ve cezaevi doktorunun kendisini muayene etmeyi reddettiğini ifade etmiştir. Ayrıca Adli Tıp Kurumu'nda muayene edilmesi için elinden gelen her şeyi yapmış ancak tüm talepleri geri çevrilmiştir.

AİHM, birinci başvuranın kötü muamele iddialarını sadece yetkili mercilere şikâyetinde değil, aynı zamanda AİHM'ye verdiği ifadesinde de kararlılıkla sürdürdüğünü kaydeder. Ne var ki Hükümetin de belirttiği gibi 27 Temmuz 2001 tarihinde hazırlanan doktor raporu, iddialarını desteklememektedir.

Ancak, AİHM 27 Temmuz 2001 tarihli raporun ayrıntıdan yoksun olduğu ve ne AİHM'nin kötü muameleyle ilişkin davaları incelerken düzenli olarak dikkate aldığı, Avrupa İşkence, İnsanlık Dışı ve Aşağılayıcı Muamele veya Cezanın Önlenmesi Komitesi (AİÖK) tarafından tavsiye edilen standartları (bkz. *diğerlerinin yanı sıra, Akkoç – Türkiye*, no. 22947/93 ve 22948/93) ne İstanbul Protokolünde ortaya konulan ilkeleri (bkz. *Batı vd.*, no. 33097/96 ve 57834/00) yerine getirdiği gerçeğini göz ardı edemez. Bu nedenle AİHM, sözkonusu doktor raporunun başvuranın kötü muameleyle uğradığı iddiasını kanıtlayan ya da çürüten bir kanıt olarak alınamayacağı kanaatindedir.

Ne var ki birinci başvuranın iddialarını destekleyen başka kanıt bulunmaması nedeniyle AİHM, iddia edilen kötü muamele bağlamında AİHS'nin 3. maddesinin esas olarak ihlal edilmediğine karar vermiştir.

2. Diğer üç başvuran tarafından yapılan şikâyetler

Hükümete göre sözkonusu üç başvuranın tıbbi raporlarda belirtilen yaraları AİHS'nin 3. maddesi bağlamında kötü muamele olarak nitelendirilebilecek kadar ciddi değildir. Hükümet, görüşlerine destek olarak “en alt düzeydeki şiddet” kavramının açıklandığı AİHM kararlarının bir bölümüne atıfta bulunmuştur.

İkinci başvuran Nuri Akalın'ın ortaya attığı copla tecavüz iddialarına ilişkin olarak Hükümet, rektal muayenenin herhangi bir yaralanmayı ortaya çıkarmadığını belirten 9 Ocak 2001 tarihli doktor raporuna dayanmıştır.

Her üç başvuran da kötü muamele iddialarında ısrarcı olmuştur. İkinci başvuran Nuri Akalın kendisine bir copla tecavüz edildiğini ve yetkililerin, doktora götürülmesini geciktirmesi nedeniyle tecavüzle oluşan yaraların iyileşip kaybolduğunu savunmuştur.

AİHM, ikinci başvuranın copla tecavüz neticesinde hastalandığı ve Kocaeli Devlet Hastanesi'ne kaldırılması gerektiği iddiasını dikkate alır. Başvurunun sorumlu Hükümete

bildirildiği 14 Kasım 2007 tarihinde taraflar ikinci başvuranın hastanedeki tedavisine ilişkin belgeleri mahkemeye iletmeleri talep edilmiş ancak ne Hükümet ne başvuran sözkonusu talebe uymuş ya da belge gönderilmemesinin nedenini açıklamıştır.

Bu eksiklik ışığında ve iddialarını destekleyen kanıtların bulunmayışı karşısında AİHM ikinci başvuranın copla tecavüz iddiasının yeterince kanıtlanmadığını tespit etmiştir.

Sözkonusu üç başvuranın doktor raporlarında belirtilen yaralanmalarına ilişkin olarak AİHM, bu yaralanmaların niteliğinin AİHS'nin 3. maddesi bağlamındaki bir kötü muamele nedeniyle oluştuğunun değerlendirilemeyeceği konusunda Hükümetle aynı görüşte değildir.

Hükümetin de belirttiği üzere AİHM'nin içtihadına göre kötü muamelenin AİHS'nin 3. maddesi kapsamına girmesi için en alt düzeyde şiddete ulaşması gerekmektedir. Bu en alt düzeyin tespiti görecelidir: muamelenin süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda, mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi dava koşullarının tamamına bağlıdır (bkz. en yakın tarihli, *N. – İngiltere* [BD], no. 26565/05).

Somut davada sözkonusu üç başvuran yatmakta oldukları cezaevinde geniş çaplı bir güvenlik operasyonundan kurtulmalarından sadece üç gün sonra Kandıra Cezaevi'ne nakledilmişlerdir. Operasyon sırasında mahkûm arkadaşlarından bazıları ölmüş veya yaralanmıştır. Bu nedenle AİHM başvuruların nakil döneminde zaten savunmasız bir durumda olduğunu ve o sırada maruz kaldıkları kötü muamelenin fiziksel ve ruhsal sağlık durumlarını kötüleştirdiği kanaatindedir. Nitekim yaralanmaların boyutu tek başına AİHS'nin 3. maddesi kapsamına girecek kadar ciddi bir kötü muameleye maruz kaldıklarını göstermektedir.

Hükümet, üç başvuranın doktor raporlarında belirtilen yaralanmalarının şahısların devlet görevlilerinin kontrolünde olduğu sırada oluştuğunu reddetmemiştir. Bu yaralanmalara ilişkin inandırıcı bir açıklama getirme yükümlülüğü bulunan Hükümetin herhangi bir açıklama yapmamış olması karşısında (bu bağlamda bkz. *Salman – Türkiye* [BD], no. 21986/93) AİHM, sözkonusu üç başvuran açısından AİHS'nin 3. maddesinin esastan ihlal edildiğine hükmeder.

II. AİHS'NİN 6. VE 13. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar yetkililerin, kötü muamele iddialarını soruşturmamış ve sorumluları cezalandırmamış olması nedeniyle AİHS'nin 6. ve 13. maddelerinin ihlal edilmesinden şikâyetçi olmuşlar, Hükümet iddiayı reddetmiştir.

A. Kabuledilebilirlik

AİHM bu şikâyetlerin sadece AİHS'nin 3. maddesinin usule ilişkin kısmından hareketle ele alınması gerektiğini ve bu nedenle bunların yukarıda incelenen şikâyetle bağlantılı olması dolayısıyla kabuledilebilir olarak ilan edilmesi gerektiği kanaatindedir.

B. Esas

Hükümet, savcılar tarafından verilen takipsizlik kararlarına atıfta bulunmuş ve yetkililerin başvuruların şikâyetlerini alır almaz soruşturma başlattıklarını savunmuştur.

Hükümete göre ulusal yetkililerin nihayetinde polis memurlarını yargılamama kararı alması soruşturmaları etkisiz bir hale getirmemiştir. Soruşturma yapılması sonuca değil, yönetime dayalı bir yükümlülüktür.

Başvuranlar iddiaları hakkında anlamlı bir soruşturma yürütülmediğini ve yetkililerin kötü muameleden sorumlu olanların eylemlerini kapatmaya çalıştıklarını savunmuştur.

AİHM, bir bireyin AİHS'nin 3. maddesine aykırı olarak polis ya da devletin diğer görevlileri tarafından kötü muameleye uğradığına dair savunulabilir bir iddia ortaya attığında sözkonusu madde hükmünün AİHS'nin 1. maddesinde yer alan, devletin "... kendi yetki alanı içinde bulunan herkese AİHS'de tanımı yapılan hak ve özgürlükleri tanıması" genel yükümlülüğü ile birlikte değerlendirildiğinde etkili bir resmi soruşturmanın yapılmasını zımnen gerektirdiğini hatırlatır.

Etkili bir soruşturmanın yöntemi dava koşullarına göre değişiklik gösterebilir ancak her durumda soruşturma, sorumluların belirlenmesi ve cezalandırılmasını sağlar nitelikte olmalıdır (bkz. diğer kararlar yanında *Assenov vd. – Bulgaristan, Raporlar 1998-VIII*).

Somut davada AİHM ikinci, üçüncü ve dördüncü başvuranın AİHS'nin 3. maddesine aykırı olarak kötü muameleye tâbi tutulduğunu tespit etmiştir. Dolayısıyla bu başvuruların sözkonusu madde hükümlerine göre savunulabilir iddiaları vardır.

Ancak delil bulunmayışı nedeniyle AİHM birinci başvuranın kötü muameleye uğradığını tespit etmemiştir. Ne var ki bu durum, daha önceki davalarda da hükmedildiği gibi sözkonusu başvuranın şikâyetini soruşturma pozitif yükümlülüğü kapsamında 3. madde ile ilgili "savunulabilir" bir iddia olmaktan çıkarmaz (bkz. *Yaşa – Türkiye, Raporlar 1998-VI*). AİHM bu sonuca varırken başvuranın hem ulusal yetkililere başvurduğunda hem AİHM'ye verdiği ifadesinde birinci başvuranın iddialarının tutarlılığını özellikle dikkate almıştır.

Başvurunun duyurulduğu tarihte, başvuranların kötü muamele şikâyetlerine ilişkin etkili bir resmi soruşturma yapıp yapılmadığına açıklık getirmesi sorumlu Hükümetten talep edilmiştir. Sözkonusu soruya verecekleri cevabı destekleyecek belgeye dayalı delilleri ibraz etmeleri de Hükümetten istenmiştir. Ancak Hükümetin AİHM'ye sunduğu belgeler yukarıda bahsedilen doktor raporları ve savcıların verdiği takipsizlik kararlarından ibarettir.

Sözkonusu kararlara göre savcılar, iddiaların asılsız ve delillerle desteklenmemiş olduğu kanaatine vardıkları için kötü muamele iddialarını soruşturmamaya ve hiçbir güvenlik gücü mensubu hakkında işlem yapmamaya karar vermişlerdir. AİHM, kararların verildiği tarihte üç başvuranın yaralarını belirten doktor raporlarının savcılarının elinde olduğunu gözlemler. Bu duruma rağmen kararlarda yaralanmalara değinilmemiş ve yaraların nasıl oluştuğu soruşturulmamıştır.

Ayrıca sözkonusu kararlarda herhangi bir güvenlik gücü mensubunun başvuranların iddiaları bağlamında yetkililer tarafından sorgulanıp sorgulanmadığı bilgisi bulunmamaktadır.

Birinci başvuranın tıbbi delillerle desteklenmeyen, ancak yine de savunulabilir kötü muamele iddialarına ilişkin olarak AİHM soruşturma yapan mercilerin şahsın iddialarının doğru olup olmadığını tespit etmek amacıyla kendisini sorgulamayı düşünmemiş olduklarını gözlemler.

Bu nedenle yukarıda belirtilenler ışığında başvuruların iddiaları hakkında ulusal düzeyde bir soruşturma yapılmadığı görülmektedir. Dolayısıyla dört başvuran açısından AİHS'nin 3. maddesi usulen ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 6/2 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar AİHS'nin 6/2 maddesine dayanarak masumiyet karinesine aykırı şekilde terörist gibi muamele görmelerinden ve siyasi görüşleri nedeniyle yukarıda açıklanan kötü muamelelere tâbi tutulmalarından şikâyetçi olmuşlardır.

AİHM, kendisine sunulan delillerin incelemesinden sözkonusu hükme dair herhangi bir ihlal tespit etmemiştir. Başvurunun bu kısmı açıkça dayanaktan yoksundur ve AİHS'nin 35. maddesinin 3 ve 4. paragrafları uyarınca kabuledilemez olarak ilan edilmelidir.

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre:

“AİHM işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, AİHM, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

İkinci başvuran Nuri Akalın 40,000 Euro, kalan üç başvuranın her biri 25,000 Euro manevi tazminat talep etmiştir.

Hükümet, talep edilen miktarların aşırı olduğunu savunmuştur.

Yukarıda tespit edilen ihlaller ışığında AİHM birinci başvuran Süleyman Gülbahar'a 4,000, diğer üç başvuranın her birine ise 10,000 Euro manevi tazminat ödenmesini uygun bulmaktadır.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar, kendilerini ulusal mahkemeler ve AİHM önünde temsil eden avukatların ücretlerine karşılık olarak 9,870 Euro talep etmişlerdir. Ayrıca posta, kırtasiye ve tercüme giderleri için 165 Euro talep etmişlerdir. Başvuranlar, taleplerini desteklemek üzere yasal temsilcilerinin çalışma programlarını ibraz etmişlerdir. Buna göre avukatlar, başvuranlarla cezaevinde yapılan görüşmeler, AİHM içtihadının araştırılması, başvuru formları ve görüşlerin hazırlanması ve AİHM ile yapılan yazışmalarda toplam 98 saat çalışmışlardır.

Hükümet, talep edilen miktarların aşırı olduğu ve delillerle desteklenmediği görüşünü savunmuştur.

AİHM'nin içtihadına göre bir başvuran, ancak masrafların gerçekten ve gerektiği için yapıldığı ve miktarın makul olduğu kanıtlanmış ise bunları geri almaya hak kazanmaktadır. Sözkonusu davada elindeki bilgileri ve yukarıdaki ölçütleri göz önünde bulundurarak AİHM,

tüm masraf ve harcamalar için dört başvurana ortaklaşa, iki başvuranın Avrupa Konseyi'nden aldıkları 850 Euro'luk adli yardım düşölmek üzere, 4,000 Euro ödenmesini uygun bulmaktadır.

C. Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi faizlerine uyguladığı orana üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 3. maddesi bağlamındaki şikâyetin kabuledilebilir, başvurunun kalan kısmının ise kabuledilemez olduğuna;
2. Başvuran Süleyman Gülbahar açısından AİHS'nin 3. maddesinin esastan ihlal edilmediğine;
3. Başvuranlar Nuri Akalın, Ömer Berber ve İdris Yiğit bakımından AİHS'nin 3. maddesinin esastan ihlal edildiğine;
4. AİHS'nin 3. maddesinin tüm başvuranlar açısından usulen ihlal edildiğine;
5. (a) Sorumlu Devlet'in başvurana, AİHS'nin 44/2 maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihinde geçerli olan kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilerek, miktarlara uygulanabilecek her tür vergi dahil olmak üzere:
 - (i) birinci başvuran Süleyman Gülbahar'a 4,000 Euro (dört bin Euro) manevi tazminat;
 - (ii) diğer üç başvuranın her birine 10,000 Euro (on bin Euro) manevi tazminat;
 - (iii) adli yardım olarak ödenen 850 Euro (sekiz yüz elli Euro) düşölmek üzere başvuranların tamamına ortaklaşa 4,000 Euro (dört bin Euro) yargılama masraf ve giderleri ödemesine;(b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten ödemelerin yapılmasına kadar geçen süre için Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın gecikme faizi olarak uygulanmasına;
6. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AİHM İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları uyarınca 21 Ekim 2008 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.